

גרמא, העיר בזה הס' מחזה אברהם להגאב"ד דבראד ומת' ע"י נכרי, ובאמת לא כל הגרמות שוות ויש שיטות דגם גרמא אסור היכא דאין הפסק מחיצות בין האש, זהו שי' רש"י במסתפק דהוי מכבה, ושי' התוס' בשם ר"ת בשבת מ"ז דדוקא לעשות מחיצה מכלים שיש בתוכם מים, אבל היכא שאין הפסק מים בין המחיצות י"ל דהוי איסור דאורייתא וכ"ה שי' הרא"ש בביצה, דמסתפק מן השמן חייב משום גרם כבוי, כיון שהשמן והפתילה גורמים שניהם ההדלקה והממעט וממחר את הכבוי חייב משום מכבה, וע"י ביש"ס בביצה שם דחייב חטאת וכ"כ בס' מרכבת המשנה בסד הרמב"ם דגרם כבוי ככה"ג הוי דאורייתא. ובס' מחז"ק הנ"ל בס' מ"א והשמטות שם מצדד דבהבערה גם גרמא אסור, דבכל אבות מלאכות ילפינן דגרמא שרי מדכתיב לא תעשה כל מלאכה עש' הוא דאסור, וגרמא שרי, משא"כ בהבערה דכתי' לא תבערו י"ל דאף גרמא אסור. והא דקס"ד דא"כ איצטריך קרא לא תבערו לגרמא דאסור, ולמ"ל למי' ללאו או לחלק משום דזה מוכח מכלל מושבותיכם דמרב' הבערת בת כהן, דהא אפשר ע"י גרמא יעו"ש מה שפלי' בזה, אבל כל זה אינו אלא לפלפולא, אבל להלכה בודאי נראה דאין חילוק בין הבערה לשאר מלאכות.

וגדול אחד העיר מקושיית הירושלמי פ"ב דב"ק דמקס"ד לר"ל דס"ל אשו משום ממנו ממתני' דהוא שהדליה את הגדיש בשבת פטור משום דחייב מיתה ואם איתא דמשום ממנו משבולת ראשונה ואילך יתחייב משום ממנו, ולדבר' המחז"א, יהי' גם על מה שלא"כ חייב משום גרמא אי מה שהקשה הנ"ל לשי' האה"ע דחייב משום גרמא משום דמלאכת מחשבת אסרה תורה, מקושיית הירוש' הנ"ל, הרי דברי האה"ע הוא דוקא באופן דרך המלאכה ברחיים הוא ע"י גרמא, ומדמי לזורה דמלאכת מחשבת אסרה תורה אבל במבעיר סתם שדרך המלאכה הוא בידים בודאי אינו חייב משום גרמא, רק באופן שהמלאכה מתהווה תמיד ע"י גרמא. וה"ל בהבערת האלקטרי' כשנת"ל.

המורה מכל האמור דבחבור החוטין של אלקטרי', להבעיר בידים, דהוי מלאכת הבערה ממש וגם אם החבור נעשה בסבוב הכפתור באופן שמאליו יתחבור החוטין דמי ביותר לבידקא דמיא ככח ראשון דחייב משום גירי דילי', גם באופן דהוי גרמא לד' אבן העזר דבנתינת חטים לתור' הרחיים של מים יש חיוב תורה משום מלאכת מחשבת, ולכד זה גם בגרם כבוי לא כל הגרמות שוות, וכמה שי' ס"ל דיש איסור תורה בזה וידעתי שיש להאריך בזה בכל פרט, אבל אין הזמן גורם לזה, ובכיוור ענין זה נרפסו כמה קונטרסים שהעלו להלכה שחייבים בעלעקטרי' משום מבעיר ומכבה.

פטור דכי סלקי' לאו מידי עבד, מאי אמרת סוף חז' לבא, הא אמרו כל סוף הורג לבא פטור דגרמא בעלמא הוא אבל הכא דכי סלקי' לעפרא דמפסיק בין מיא לדידי' מיא הוי נגעי בההוא עפרא גופי' כי סלקי' לעפרא גירי דידי' הוא עכ"ל.

הרי מבואר מדברי הרמ"ה דאם היה החץ סמוך ממש להתריס אם הסיר התריס זהו גירי דילי' והי' חייב ע"ז כמו בבידקא דמיא, וה"ג אם הסיר הגשר חרס האלקטרי עובר מיד הרי הוא כמו בידקא דמיא, דמתחברים הזרמים כמו המים. ונראה דזה הוי ככח ראשון.

והנה בעיקר הדין לגבי גרמא בשבת דעת האבן העזר באר"ח בסוף סי' שכ"ח בנותן חטים לתוך רחיים של מים חייב ולא כמו שכתב המג"א בס' רנ"ד, וכל האחרונים השיגו על המג"א על מה שהביא ראי' מדברי התוס' שבת י"ז. ודעת האה"ע דחייב כמו שאמרו בב"ק דף ס' זורה ורוח מסייעת דאף דלנוקין הוי גרמא ופטור לענין שבת מלאכת מחשבת אסרה תורה, ומכ"ש מה שחייב בנוקין.

ולבאורה ד' האה"ע תמוהים מאי ראי' מזורה דזהו מלאכתו כמו זורע ואופה ועד, אלא דגם ד' המג"א בס' רנ"ד שהוכיח מצידה אינו מובן, דשאני צידה דזהו מלאכתו, אבל ברחיים של מים הא אפשר מלאכת הטחינה ברחיים של יד. ונראה בדעתם דמה שאמרו בזורה ורוח מסייעתו מלאכת מחשבת אסרה תורה ולא אמרו שזה עצם המלאכה, היינו דכל שהוא מלאכת מחשבת והמלאכה מתעבד באופן זה חשוב מלאכת מחשבת ועל כן גם בנותן חטים ברחיים של מים, שזהו דרך הטחינה אף שבאפשרי לעשות ע"י טחינה ביד מ"מ זוהי מלאכת מחשבת שאסרה תורה. ולא דמי להא דשבת ק"כ בגרם כבוי שהוא בא במקרה ובככה"ג אמרינן לא תעשה כל מלאכה, דגרמא שרי דבככה"ג לא חשוב מלאכה, אבל באופן שהמלאכה היא תמיד ע"י גרמא זהו חשוב מלאכת מחשבת.

ובישועות יעקב סי' של"ד בתשו' נכדו הגאון ז"ל כתב בשיטת הש"ג דגרם כבוי פטור דוקא באינו מכוי, דבמתכונן חייב משום כבוי דהוי מלאכת מחשבת דחייב גם בגרמא כמבואר בב"ק ס', ורק בלא נתכונן דאין זה מלאכה ואין זה מלאכת מחשבת ככה"ג אין חיוב בגרמא יעו"ש.

אולם הרא"ש בב"ק ס' שם כ' דהתם מלאכת מחשבת אסרה תורה, אע"פ דלא הוי אלא גרמא בעלמא כהכי חייבה תורה כיון דמלאכה זו עיקר עשייתה ע"י רוח, מבואר דדוקא בזורה שעיקר עשייתה כן, אבל לא בשאר מלאכות. שו"ר בס' אמרי בינה חאו"ח שהרגיש בזה. והנה בגוף השאלה וההערה שהעיר דפתיחת השרויף ביו"ט הוי